

Бабій Вероніка Миколаївна

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – **ст. викл. Бороліс І.І.**

РОЛЬ І АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасному світі цифрові технології стрімко розвиваються, що суттєво впливає на всі сфери діяльності, зокрема й на переклад. З появою штучного інтелекту, машинного перекладу та інших інноваційних рішень змінюються роль перекладача, його функції та вимоги до професійної компетентності. Виникає питання: чи може технологічний прогрес повністю замінити людину в цій сфері, чи все ж таки перекладач залишається незамінною ланкою міжкультурної комунікації?

Актуальність цієї теми зумовлена новими вимогами сучасного ринку праці до професійних перекладачів. Вони мають не лише досконало володіти мовними навичками, а й бути технічно підкованими, розуміти принципи роботи цифрових інструментів та ефективно застосовувати їх у своїй діяльності. Дослідження цієї теми дозволить визначити основні виклики, з якими стикаються перекладачі в умовах цифровізації, а також окреслити перспективи розвитку цієї професії.

Метою цього дослідження є аналіз ролі перекладача в умовах цифрових технологій, визначення викликів і перспектив професії, а також окреслення нових компетенцій, необхідних для фахівців у сфері перекладу.

У ХХІ столітті машинний переклад (Google Translate, DeepL, нейромережі) досяг значного розвитку. Ці інструменти дозволяють швидко отримувати загальне розуміння тексту, однак мають обмеження, зокрема недостатню точність у передачі контексту, стилістичних нюансів та культурних особливостей. Попри це, цифрові технології значно полегшують роботу перекладачів, автоматизуючи рутинні процеси, такі як термінологічний пошук чи редагування.

Використання штучного інтелекту та нейромереж у перекладі дозволяє обробляти великі обсяги текстів за короткий час. Проте якість автоматичного перекладу все ще поступається людському, особливо у випадках, коли важливі контекстуальні та емоційні аспекти. Наприклад, художній переклад, юридичні та

медичні тексти вимагають високої точності та врахування культурних особливостей, що на сьогодні доступно лише кваліфікованим перекладачам.

Незважаючи на розвиток технологій, перекладач залишається ключовою фігурою у сфері міжкультурної комунікації. Він відповідає за адекватність передачі змісту, урахування мовних і культурних особливостей, а також редагування та адаптацію текстів. Особливого значення набуває роль перекладача у сферах художнього, юридичного, медичного та технічного перекладу, де точність і відповідність термінології є критично важливими.

Важливим аспектом є також етична відповідальність перекладача. У деяких випадках, особливо при перекладі офіційних документів, медичних звітів або юридичних угод, навіть незначна помилка може призвести до серйозних наслідків. Саме тому людський контроль у цій сфері залишається необхідним.

Сучасний перекладач має володіти не лише глибокими знаннями мов, а й цифровими навичками. Він повинен уміти працювати з CAT-інструментами (Trados, MemoQ), системами машинного перекладу, штучним інтелектом, а також мати навички постредагування машинного перекладу (МТРЕ). Крім того, важливими стають компетенції у сфері менеджменту проєктів, комунікації та адаптації до швидкозмінного ринку праці.

Не менш важливою є здатність до безперервного навчання та адаптації. Технології розвиваються дуже швидко, тому перекладачам необхідно постійно вдосконалювати свої навички, проходити курси підвищення кваліфікації та освоювати нові інструменти, які полегшують роботу та підвищують ефективність перекладу.

Отже, розвиток цифрових технологій суттєво впливає на перекладацьку діяльність, змінюючи її характер та вимоги до фахівців. Попри появу машинного перекладу та штучного інтелекту, професійний перекладач залишається незамінним завдяки своїм когнітивним здібностям, критичному мисленню та культурній обізнаності. Для успішної роботи в сучасних умовах перекладачам необхідно опановувати нові цифрові інструменти та адаптуватися до технологічних змін.

Таким чином, у цифрову епоху перекладач вже не є просто лінгвістом, а стає медіатором між культурами, технологіями та суспільством. Його роль

трансформується, охоплюючи нові навички та компетенції, що дозволяє йому залишатися конкурентоспроможним на ринку праці навіть в умовах автоматизації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гусленко, І. Ю. (2023, 22 травня). *Вплив технологій на підготовку перекладачів та майбутнє професії перекладача*. Zenodo. <https://zenodo.org/records/7938941>
2. *Науково-педагогічні працівники і магістранти кафедри іноземної філології перекладу взяли участь у роботі вебінару «Нейронні мережі та штучний інтелект у перекладі: використання NMT у локалізації та майбутнє професії перекладача»*. (б. д.). Національний університет біоресурсів і природокористування України. https://nubip.edu.ua/node/158535?utm_source=chatgpt.com
3. Юрїївна, О. М. (2023, 28 червня). *Роль і важливість професійної підготовки перекладачів у сучасному світі*. Zenodo. <https://zenodo.org/records/8096713>

Барчук Софія Андріївна

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – проф. Бойко Я.В.

ПЕРЕКЛАД КОМІЧНОГО У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

У сучасному політичному дискурсі гумор відіграє важливу роль, слугуючи засобом впливу на громадську думку, інструментом політичної боротьби та способом формування іміджу політиків (мармазова, 2009). Політичні меми, карикатури, сатиричні виступи та іронічні висловлювання набувають все більшого значення в інформаційному просторі (петренко, 2007). Проте їхній переклад становить значну складність через культурні, лінгвістичні та прагматичні особливості гумору (каліщук, 2006).

Актуальність дослідження зумовлена тим, що політичний гумор часто базується на грі слів, алюзіях, іронії та соціальних реаліях, які можуть не мати прямих аналогів у цільовій мові. Тому успішний переклад таких текстів вимагає не лише лінгвістичної точності, а й розуміння політичного контексту, історичних відсилань та особливостей сприйняття гумору в різних культурах.

Теоретичною основою дослідження є праці українських і зарубіжних учених у сфері перекладознавства, політичної лінгвістики та дискурсивного аналізу. Дослідження фокусується на специфіці гумору в політичних текстах і стратегіях